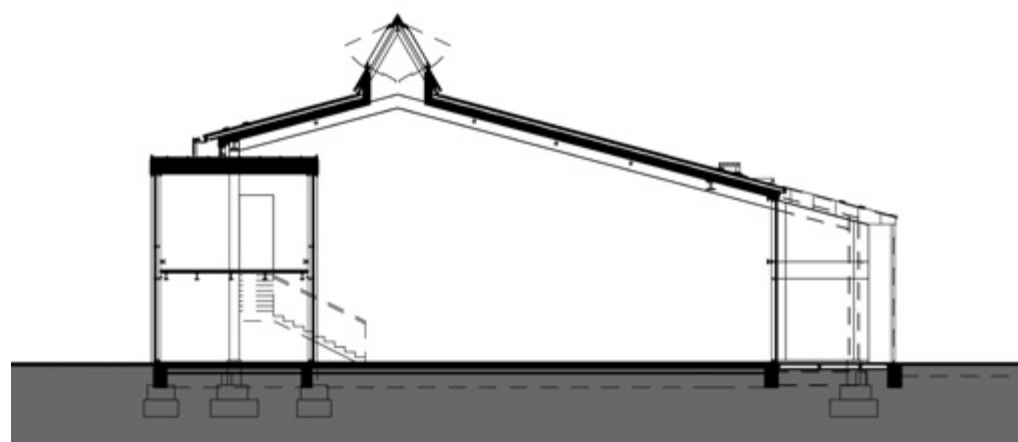

NAGYKÖRÖS GYOMRA

*Új piaccsarnok épült
az alföldi mezővárosban*

*Szöveg: MARTINKÓ JÓZSEF
Építész: JÁROMI IRÉN ÉS KISS GYULA
Fotó: PALKÓ GYÖRGY*

NYOLC ÉVE EGY KÜLÖNÖS PIACCSARNOKOT ADTAK ÁT DABASON. KISS GYULA ÉS JÁROMI IRÉN ALKOTÁSA BÁTRAN ÉS RENDHAGYÓ MÓDON FOGALMAZTA ÚJRA A PIAC TERVEZÉS MŰFAJÁT EBBEN A VIDÉKI, KISVÁROSIS KÖRNYEZETBEN. SOKÁIG AZONBAN ÚGY TŰNT, HOGY AMOLYAN ZÁRVÁNYKÉNT, EGYSZERI TERVEZŐI BRAVÚRKÉNT, A „HAGYOMÁ-

NYOS HÁROMHAJÓS CSARNOKSZERKEZET MONOLITIKUS ÁTIRATAKÉNT” EMLÉKEZÜNK MAJD A DABASI HÁZRA. NEM ÍGY TÖRTÉNT. NAGYKÖRÖSÖN A TERVEZŐK ÚJABB LEHETŐSÉGET KAPTAK ARRRA, HOGY PIACOT TERVEZZENEK, S NOHA A KÉT ÉPÜLET LOGIKAI ALAPVETÉSE SOK HASONLÓSÁGOT MUTAT, MERTEK MÁS IRÁNYBA INDULNI, MÁS ÚTON JÁRNI.

A négy bejárat kialakítása koránt sem hagyományos

*A PIAC MŰFAJA SOK
ÉPÍTÉSZ SZÁMRA
JUTALOMJÁTÉKKÁ
TUD VÁLNI*

A Kálvin tér déli, dél-keleti térfala is létrejött az új beépítéssel

N

Némiképp rendhagyó, ugyanakkor példamutató módon a tervezési folyamat ezúttal Tényi András nagykorösi főépítész és a Szent István Egyetem Ybl Miklós Építéstudományi Karának hallgatói közötti együttműködésből indult. Prof. Dr. Kiss Gyula DLA és diákja Nagykorös építészettörténeti, műemléki szempontból jelentős épületeit mérték fel hat évvel ezelőtt a főépítész felkérésére. Ebből az együttműködésből a középület tervező tanszék hallgatóinak bevonásával indult el később egy hallgatói félev, ami során immár a piac területével foglalkoztak a diákok, majd végül egy tervkiállítást is rendeztek a városban. Végeredményben ennek az évekre visszamenő együttműködésnek a gyümölcse a megbízás, amit a Kiss-Járomi Iroda munkatársai öntöttek végül formába. Úgy alakult, hogy e sorok írója életében nem járt

Nagykorösön az új piac épületének felkeresése előtt. Noha édesanyja Kecskeméten nőtt fel, szülei ott ismerkedtek meg, és nagyszüleit gyakorta vizitálta nyaranta a „hírös városban”, ám Nagykorösön semmi dolga nem akadt. Éppen ezért volt a szerzőre igazán nagy hatással Arany János gimnáziumi tanáréveinek mezővárosa, annak templomai, a városháza, a református gimnázium épülete, eklektikus polgárházai, postapalotája, szállodája, húszas években épült zsinagógája, kulturális központja, főtere, a szecessziós Eötvösházy–Jakab-kúria, a Gaál-kúria 1836 és 1838 között épült klasszicista huszárkaszárnnyája. Mindezen szépségek mellett a piac helyszíne egyelőre nincs túl jó állapotban. Nem feltétlenül a Kálvin tér közepén magasodó, a hetvenes évek közepén épült vasbeton víztoronnyal van baj, hanem inkább a körtér jellegű terület

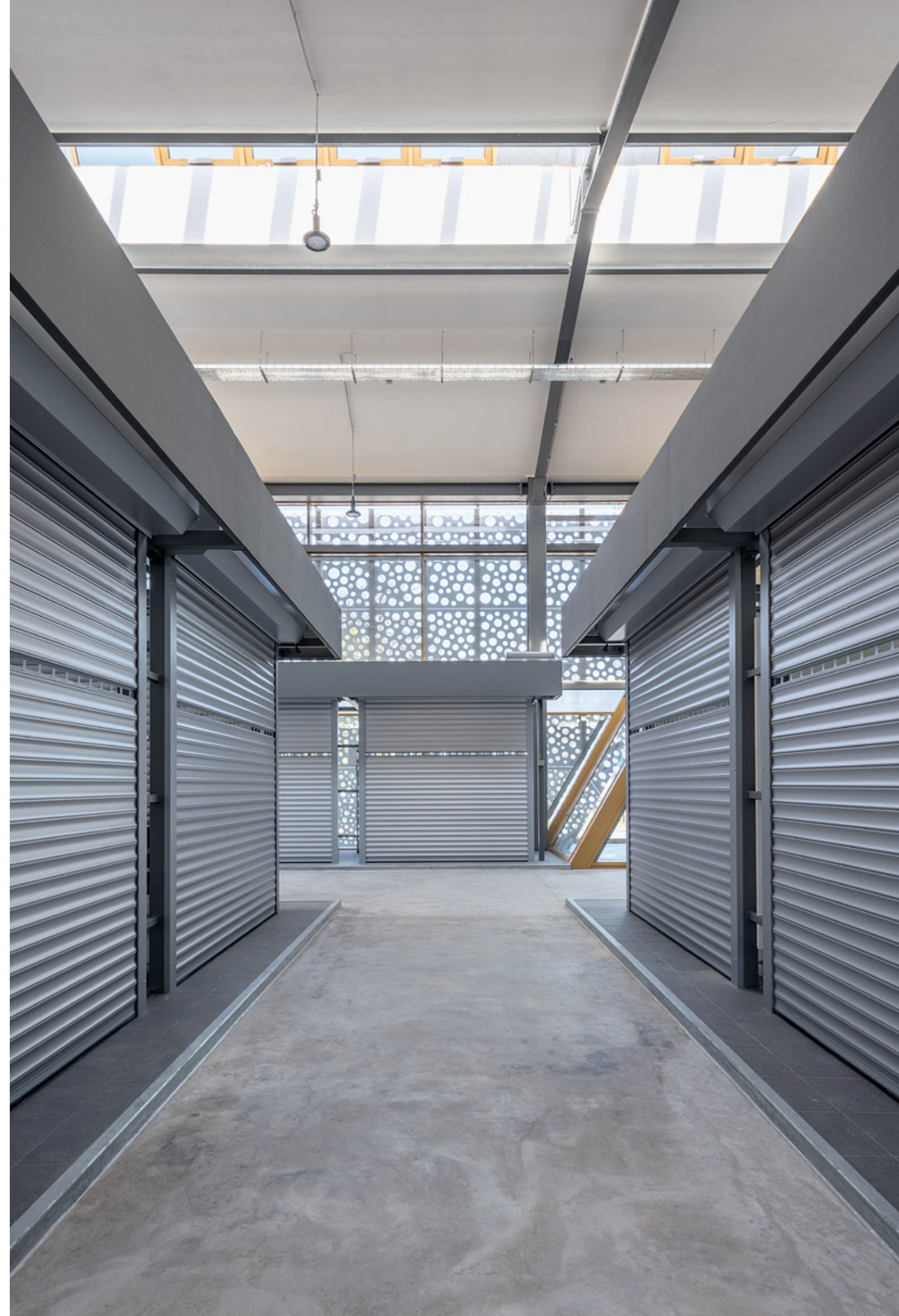

*SZINTE GÉPÉSZET NÉLKÜLI ÉPÜLET, AMI
A REGGELI PIACIDŐBEN A FELKELŐ NAP
FÉNYÉBEN FÜRDIK*

burkolataival, a környező házak mállott homlokzataival, a közlekedési rend kuszaságával. Ígérjük, hogy a tér is megújul a közeljövőben, ami remélhetőleg így is lesz. Már csak azért is, mert az új piaccsarnok építészeti minősége, kisugárzása mindenképpen erre predesztinálja ezt a térrészt. Nem pusztán egy fontos közösségi tér és középület épült ugyanis, hanem a nagykőrösi Kálvin tér déli, dél-keleti térfala is létrejött az új beépítéssel, ugyanakkor északról, keletről a tér keretkezési definiálatlan, miközben a víztorony egy hangsúlyos középpontot jelöl ki. Voltaképpen az egykori bódésor helyére felépített csarnok is egy néhány éve épült, kommunális helyiségeket magába foglaló, zárt

kőépülethez csatlakozik, ami a déli oldalon zárja le az új épületet, vagyis valami meglévőhöz, régebbihez kellett szerkesztenie az építészeknek. Néhány szót talán megérdemel maga a piacépület, mint műfaj is. Úgy érzem, ez a műfaj felszabadult jutalomjátékká tud válni sok építész számára, gondoljunk csak Enric Miralles - Benedetta Tagliabue-tól, Winy Maas-on át Rajk Lászlóig kortárs piacot tervező építészek sorára. A piacelete pulzáló, mindig változó, emberi kapcsolatokkal, a kereskedelemmel, kommunikációval teli élet. Illatok, sőt szagok által dominált intenzív tér a piactér, ami egyszerre szól a földről, tájról, vidékről és a városról, érzékiségről, gyomorról, emésztésről, a frissességről és a rohadásról,

▼ A szürke keretek hamarosan behódnak a pulzáló

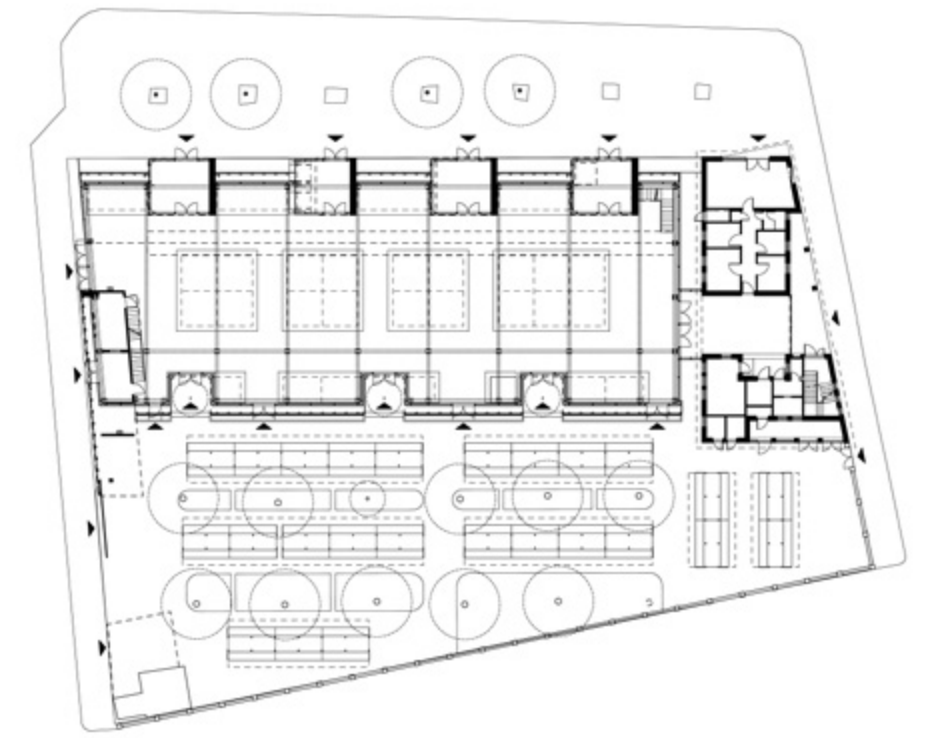

A piac halála a túlszervezettség,
és az épület tisztában van ezzel

» Az építészpáros mert
új irányokba indulni

a perfektről, a kicsit foltosról, vérről és születésről, a természet körforgásáról és a háztartás állandóságáról. Szól nénikről, bácsikról, széles hentesekről, lángoszír-szájú gyerekekről. Építészeti szempontból a piac halála a túlszervezettség, ahol a spontánnak, természetesnek és az üzemszerűnek az aránya borul fel. Kiss-Járomi épülete tisztában van mindezzel, ugyanis egy mezőgazdasági épület és egy üvegház szerencsés találkozásáról van itt szó, ahol kapóra jött az, hogy a homlokzati szakaszok kelet-nyugati, illetve északi tájolásúak, tehát a tetőgerincen átszellőztető ablaksorral egy szinte gépészet nélküli épületet tervezhettek,

ami a reggeli piacidőben a felkelő nap fényében fürdik, de nem melegszik fel, hiszen délről a már meglévő kőház megvédi a túlzott napsütéstől. Az üvegmembrán elé végül egy, a dabasi-nál sokkal áttörtebb, lyugatott fémhomlokzat kerülhetett, így a kint és bent, fény és árnyék, átlátás és takarás érdekes egyvelege, megunhatatlan, állandóan dinamikus, mozgó-változó rendszere jött létre. Épp annyira dinamikus, lírai, de egyszerű, érthető, élettel, fénytel teli, minőségi építészet ez, mint amilyen élet, természet, egyszerűség minden működő piacépület sajátja mindenütt a világon.

Generál tervező: KISS – JÁROMI ÉPÍTÉSZETI ÉS BELSŐÉPÍTÉSZETI IRODA KFT.

Építész tervező: JÁROMI IRÉN ÉS KISS GYULA

Munkatárs: TILLINGER ÁDÁM - KISS-JÁROMI ÉPÍTÉSZIRODA KFT.

Meglevő-Megtartott Fejépület Építész Tervezője:

HORVÁTH ILDIKÓ

Főépítész: TÉNYI ANDRÁS

